

Vaasan Puuvilla Oy – arkistolaukku

- Arkistolaukku on suunnattu 7-luokkalaisten historiaopetukseen ja soveltuvin osin myös muille luokka-asteille sekä opetuskokonaisuuteen osallistuva kansalaisuus ja yrittäjäyys. Sisältö käsittelee työn historiaa ja 1800-luvun teollistumista sosiaalhistorian näkökulmasta.
- Vaasan Puuvilla Oy:n historiaa ja tuotannon vaiheita esitellään fiktiivisen työhaastattelun kautta.
- Arkistolaukun sisältö:
  - Taustainfo: Lyhyt katsaus Vaasan Puuvilla Oy:n historiaan
  - Kuvat ja rekvisiittaesineet
- Arkistolaukun materiaalin avulla oppilaat voivat tutustua siihen mitä arkistodokumentit ja museoesineet kertovat menneisyydestä. Arkistolaukku tuo arkisto- ja museokokoelmat luokkahuoneeseen! Samalla arkisto ja museo toivottavat tervetulleiksi oppilaat arkisto- ja museovierailulle tutkimaan aineistoja lisää!

Puuvillaenkeliksi!

Keväällä 1895 Anna Söderman aikoo hakea töihin Vaasan Puuvillatehtaaseen. 19-vuotias Anna on kotoisin maaseudulta monilapsisesta perheestä. Moni tuttava samalta seudulta on muuttanut kaupunkiin ja saanut töitä tehtailta. Anna on kuullut, että Puuvillatehtaalta olisi mahdollista saada hyvää työtä.

Ennen työhaastattelua kehräämön työpäällikön kanssa Anna valmistautuu kertomaan taustastaan ja taidoistaan.

- Katsotaan yhdessä arkistomateriaalia:
  - Perhekuva talonpoikaistalon pihalta (kuva 1)
  - Ilmakuva Vaasan Puuvilla Oy:stä (kuva 2)

Tehtävät:

- Katsotaan kuvaa nro 1. Miten ja millaista elämää elettiin maaseudulla 1800-1900-luvun taitteessa? Millaisia mahdollisuuksia ja tulevaisuuden suunnitelmia oli perheen tytöillä? Entä pojilla? Miksi monet nuoret naiset muuttivat kaupunkiin?

- Verrataan kuvia 1 ja 2. Keskustellaan maaseutuelämän ja kaupunkilaisuuden eroista? Millaisia taitoja näissä ympäristöissä tarvittiin? Miten elämänrytmi ja sosiaalinen ympäristö erosivat toisistaan?
- Keskustelkaa muutosta maalta kaupunkiin. Mitä eroja oli esimerkiksi asumisessa? Kuinka työajat erosivat tehtaassa verrattuna maalaistalon töihin? Mitä taitoja Anna voisi hyödyntää Puuvillatehtaassa?
- Lisämateriaalia opettajalle:
  - Vaasan Puuvilla Oy:n esite 1920-luvulta.
- Arkistomateriaali:
  - Kuva tehdastyöläisistä (kuva 3)
  - Kuvat kehrääjästä ja tehtaanjohtajasta (kuvat 4-5)
  - Kuva tehtaan höyrykoneesta (kuva 6)
  - Kuvasarja tuotannon eri vaiheista (kuvat 7-11)

Tehtävät:

- Katsokaa kuvaa 3. Mitä kuva kertoo tehtaan työntekijöistä – naisista, miehistä ja lapsista?
- Verratkaa kuvia 4 ja 5. Millaisia vaatteita henkilöillä on päällään? Mitä vaatetus kertoo heistä? Millaisia yksityiskohtia niissä on? Keskustelkaa sosiaalisista eroista työläisten, työnjohtajien ja tehtaanjohtajan välillä.
- Kuva 6: Höyryvoima – teollisuuden voima!
- Katsokaa kuvia 7-11 numeroidussa järjestyksessä. Raakapuuvilla muuntuu kankaaksi ja ompelulangaksi. Valmistusprosessin kuvat ovat peräisin eri vuosikymmeniltä, viimeisimmät 1960-luvulta.
- Lisätehtäviä, jos aikaa jää:
Näytelkää pareittain kuviteltu haastattelutilanne. Toinen pareistanäyttelee työnjohtajaa, joka esittelee tehdasta ja toinen pareista on Anna, joka kertoo taustastaan ja taidoistaan sekä siitä miksi hän hakee töihin Puuvillatehtaalle.

Lisämateriaalia ja lisätehtäviä:

- Työläisliike. Vaasan työväenmuseosta löytyy työläisliikkeestä kertova näyttely ja arkistomateriaalia Vaasan Puuvillatehtaan yhdistyselämästä. Tutustu nettisivustoon: <http://www.saunalahti.fi/labourm>, sähköposti: vaasan.tyovaenmuseo@netikka.fi

- Tutustu työläisten arkeen haastattelumateriaalin kautta Österbottens traditionsarkiv-arkistossa tai vieraile opastetulla kierroksella Pohjanmaan museossa.

ÖSTERBOTTENS TRADITIONSARKIV- ARKISTO

Österbottens traditionsarkiv -arkiston kokoelmista löytyy vuosina 1959-60 Vaasan kaupungissa asuneiden asukkaiden haastatteluja. Haastattelut käsittelevät sosiaalisia olosuhteita ja kertovat mm. miltä tehtaantöntekijöiden arki näytti 1900-luvun alussa.

Tehtävä:

Lukekaa kahden haastattelun sitaatit. Kirjoittakaa kirjoitelma tehdastyöläisen elämästä 1900-luvun alussa. Miten silloin asuttiin? Millaisia huonekaluja ym. esineitä kotoa löytyi? Millaisia vaatteita pidettiin? Mitä syötiin ja mistä ruoka saatiin? Piirrä kuva työläiskodista!

Tervetuloa Österbottens traditionsarkiviin tutustumaan laajemmin haastatteluaineistoon! Yhteystiedot: (06) 319 5611, traditionsarkivet@sls.fi Mainitse viestissä kyselyn koskevan kokoelmaa *ÖTA 4 Social undersökning i Vasa 1860-1960*.

POHJANMAAN MUSEO

Pohjanmaan museon Vaasa 400 vuotta –juhlanäyttelyssä nostetaan esiin erityisesti sosiaalhistoriallinen naisten ja lasten historia näkökulma. Näyttely esittelee myös kaupungistumisen ja teollistumisen murroksen vaikutusta yhteiskunnassa. Näyttelyssä on mm. esillä yhden puuvillatehtaan puuvillaenkelin, Anna Södermanin, tarina ja huone Huutoniemeltä.

Tehtävä:

Keskustelkaa luokassa esim. oppimiskahvila-menetelmällä seuraavista aiheista:

1. Työolot Puuvillatehtaassa 1800-1900-luvulla verrattuna nykypäivän työoloihin (työsuojelu, ammattiyhdistystoiminta, työaika)
2. Naisen asema yksityiselämässä ja työelämässä ennen ja nyt
3. Lapsen asema ja lapsuus ennen ja nyt
4. Halpatuotanto nykyajan kehitysmaissa: edut ja haitat paikallisen väestön näkökulmasta. Mitä globaaleja vaikutuksia halpatuotannosta aiheutuu?

Tervetuloa museokäynnille ja tutustumaan Vaasa 400v.-näyttelyyn Pohjanmaan museoon! Yhteystiedot: museon info (06) 3253800, museopedagogi Kukka-Maaria Kallio 040 4830410.